

Medzi kultúrou a politikou. O prekladoch Kierkegaarda do jazykov sveta

Peter Šajda

Šajda, P.: Medzi kultúrou a politikou. O prekladoch Kierkegaarda do jazykov sveta. In: *Ostium*, roč. 17, 2021, č. 1.

Between Culture and Politics: Translations of Kierkegaard into the Languages of the World

Translations of Kierkegaard are today a global phenomenon and the number of languages in which Kierkegaard's works are published is increasing steadily. In the paper I show how the overall tradition of these translations was shaped by different linguistic and cultural milieus and how it developed over time. I explain the relevance of political circumstances which had a significant impact on the possibility of translating and publishing Kierkegaard. In connection with the popularity of some of Kierkegaard's texts I point out the importance of fragments that were published on the translators' initiative. A key factor in individual linguistic traditions are trendsetting translators who have created a broader spectrum of translations. Although the current global discourse on Kierkegaard is dominated by English translations, it is obvious that translations into minor languages contribute substantially to the fluency of the reception in their contexts.

Keywords: philosophy in translation, culture and politics, history of reception, existential philosophy, S. Kierkegaard

V predkladanej štúdií sa zameriam na vybrané aspekty vzniku a šírenia prekladov diela Sørensa Kierkegaarda (1813 - 1855) v rôznych jazykoch sveta. Hoci recepcii Kierkegaarda vo filozofii, teológii, psychológii či literatúre sa v posledných rokoch venovala značná pozornosť, analýzy prekladových tradícií sú obmedzené a zriedkavé. Až donedávna totiž chýbali súborné bibliografie prekladov, ktoré by pokrývali širšie spektrum jazykov.

V rokoch 2016 - 2017 som sa ako editor podieľal na príprave sedemzväzkovej série *Kierkegaard Bibliography*, ktorá mapuje recepciu Kierkegaarda v štyridsiatich jazykoch a je najväčším výskumným dielom svojho druhu.^[1] Séria obsahuje podrobné bibliografie prekladov Kierkegaarda do jednotlivých jazykov, no neponúka ich rámcovú analýzu. Práve takúto analýzu predstavím v tejto štúdií, pričom do nej zahrniem aj komparáciu jednotlivých prekladových tradícií. Budem sa zaoberať chronologickými a kultúrno-jazykovými súvislosťami vzniku prekladov, politickým aspektom rozvoja prekladových tradícií, popularitou jednotlivých Kierkegaardových diel a fenoménom prekladateľských osobností. Predložená analýza vytvorí základ pre ďalší výskum šírenia Kierkegaardovho myslenia prostredníctvom prekladov.

1. Chronologické a kultúrno-jazykové súvislosti vzniku prekladov

Prvé preklady Kierkegaardových diel vznikli v kultúrnom a jazykovom prostredí, ktoré bolo dánskemu prostrediu najbližšie. Hoci značná časť škandinávskej čitateľskej obce 19. storočia dobre rozumela literárnej dánčine, Kierkegaardove spisy boli kvôli plynulej recepcii preložené najprv do týchto jazykov. V nórcine vychádza už v roku 1846 krátky preklad Kierkegaardovho textu, no ide o raritu, pretože dobová knižná nórcina sa od dánčiny líšila minimálne. Nórske preklady pribúdajú

v 20. storočí, keď už bol Kierkegaardov jazyk pre bežného nórskeho čitateľa menej zrozumiteľný.[2] Iná situácia bola vo švédskom prostredí, ktorého jazyk sa od dánčiny odlišoval výraznejšie. V päťdesiatych rokoch 19. storočia vychádza takmer dvadsať rôznych prekladov Kierkegaarda, veľká časť ešte za jeho života.[3] Aj v ďalších desaťročiach pokračuje vydávanie kľúčových Kierkegaardových diel. Švédska čitateľská obec bola priamym svedkom ideovej kontroverzie, ktorá sa rozpútala na konci Kierkegaardovho života.[4] Islandský čitateľ 19. storočia dobre ovládal dánsky jazyk, keďže Island bol súčasťou Dánskeho kráľovstva. Islandské preklady sa preto objavujú až v 20. storočí.[5] Fínsko bolo v 19. storočí súčasťou cárskeho Ruska, no udržiavalo kultúrne styky s ostatnými severnými krajinami. Prvé menšie preklady Kierkegaarda do fínčiny vychádzajú v roku 1898, väčšie texty prichádzajú na rad v prvých desaťročiach 20. storočia.[6]

Pre európsku i svetovú recepciu Kierkegaarda bol kľúčový nemecký jazykový priestor, v ktorom prvé preklady vychádzajú v šesťdesiatych rokoch 19. storočia. Celkovo vyšlo v 19. storočí dvadsať rôznych prekladov, ktoré zahrňali väčšinu Kierkegaardových kľúčových diel. Na základe týchto prekladov inicioval vydavateľ Eugen Diederichs edíciu Kierkegaardových *Zobraných spisov* (1909 – 1922), ktorá významne ovplyvnila nemecký intelektuálny diskurz medzivojnového obdobia a prispela k rozvoju *kierkegaardovskej renesancie*. [7] Medzi čitateľov Diederichsovej edície patrili kľúčové osobnosti súdobej filozofie, teológie, psychológie a literatúry. Táto edícia sa stala vzorom pre talianske, americké, kórejské a japonské preklady.[8] Špecifikom nemeckého prostredia v druhej polovici 19. storočia a prvej polovici 20. storočia bol ideologický zápas niektorých prekladateľov, ktorí interpretovali Kierkegaardovo myslenie protikladným spôsobom. Jadrom sporu bola zlučiteľnosť Kierkegaardovho myslenia s tradičnou kresťanskou dogmatikou. Prekladatelia pridávali ku Kierkegaardovým dielam predslovy a doslovy, v ktorých obhajovali svoju interpretáciu a polemizovali s protivníkmi. Hlavnými predstaviteľmi „pravej“ apologetickej línie boli Albert Bärthold a Theodor Haecker, „ľavú“ protikresťanskú líniu reprezentoval hlavne Christoph Schrenpf. V druhej polovici 20. storočia zohrala dôležitú úlohu dvadsaťsedemväzková edícia *Zobrané diela* (1950 – 1969), ktorú zostavili Emanuel Hirsch, Hayo Gerdes a Hans Martin Junghans. Táto edícia mala niekoľko ďalších vydaní.[9]

Pomerne skoro sa rozvíja holandská tradícia prekladov. V úvode osemdesiatych rokov 19. storočia vychádza niekoľko prekladov v časopise *Stemmen voor Waarheid en Vrede*, po ktorých nasledujú samostatné knižné preklady menších diel.[10] Línia holandských prekladov sa vyznačuje obdivuhodnou kontinuitou až do dnešných dní, keďže na rozdiel od mnohých iných jazykových prostredí nebola vystavená politickej cenzúre.

Preklady do románskych jazykov sa objavujú až v 20. storočí, pričom výnimkou je francúzsky preklad Kierkegaardovej eticko-náboženskej rozpravy *O rozdiel medzi géniom a apoštolom* od Johanna Gøtzscheho, ktorý vyšiel v roku 1886 paralelne v Paríži a Kodani. Ďalší francúzsky preklad vychádza až v roku 1929 – v období, keď sa v Nemecku i Francúzsku rozvíja kierkegaardovská renesancia. V tridsiatych rokoch prichádza veľká vlna nových francúzskych prekladov a na scéne sa objavujú výrazné prekladateľské osobnosti, ktorým sa venujem nižšie. Túto vlnu nezastavila ani druhá svetová vojna. V rokoch 1954 – 1961 vychádza výber z Kierkegaardových zápisníkov a v rokoch 1966 – 1986 dvadsaťväzkové *Zobrané diela*. [11]

Hoci talianske preklady vychádzajú neskôr ako prvý francúzsky preklad, ich nástup v roku 1907 prináša súvislú vlnu. V tridsiatych rokoch intenzita publikovania talianskych prekladov zaostáva za francúzskymi prekladmi, no v štyridsiatych rokoch vzrastie vďaka viacerým prekladateľským osobnostiam, ktoré ovplyvnia povojnový vývoj. Talianske antológie Kierkegaardových diel vychádzajú až v sedemdesiatych a deväťdesiatych rokoch 20. storočia a v menšom rozsahu ako vo Francúzsku.[12]

Portugalská prekladová tradícia bola v úvodných fázach skromnejšia ako tradície iných románskych

jazykov, no vznikla skôr ako susedná španielska tradícia. Medzi prvými portugalskými prekladmi sú značné časové rozstupy: prvý vychádza v roku 1911, druhý v roku 1936 a tretí v roku 1951. Na prelome päťdesiatych a šesťdesiatych rokov sa kreuje súvislá vlna prekladateľskej aktivity, do ktorej sa intenzívne zapája aj brazílske prostredie.[\[13\]](#)

Prvý španielsky preklad vychádza v Madride v roku 1918, a hoci naň v dvadsiatych a tridsiatych rokoch nadväzujú ďalšie, nemôžeme hovoriť o väčšej vlne prekladov. Intenzita vydávania prekladov rastie v štyridsiatych a päťdesiatych rokoch a prispieva k nej aj argentínske a mexické literárne prostredie. Deväťdielna antológia Kierkegaardových diel a zápisníkov vychádza v rokoch 1961 - 1969 v Madride.[\[14\]](#)

V anglickom jazykovom priestore sa preklady Kierkegaarda začínajú objavovať v dvadsiatych a tridsiatych rokoch 20. storočia. Prvé preklady vychádzajú v Spojených štátoch amerických[\[15\]](#) a americké vydavateľstvá celkovo zohrávajú dominantnú úlohu v anglofónnej tradícii prekladov. Už od začiatku sa v tejto tradícii profilujú osobnosti, ktoré zanechávajú výraznú literárnu stopu. Od tridsiatych rokov sa vo vydávaní prekladov angažuje vydavateľstvo Princeton University Press, ktoré je aj dnes určujúcim aktérom v tejto oblasti. Po druhej svetovej vojne dôležitosť anglických prekladov kontinuálne rastie a v súčasnosti sú to najvplyvnejšie preklady, ktoré sprostredkujú Kierkegaardovo myslenie globálnemu publiku.

V prostredí slovanských jazykov vychádza prvý preklad Kierkegaarda v ruštine v roku 1885 a v nevelkých rozstupoch nasledujú ďalšie štyri.[\[16\]](#) Medzi rokmi 1912 a 1967 nevychádza nijaký ruský preklad, pričom politickému pozadiu tejto skutočnosti sa venujem nižšie.

Prerušenie continuity, hoci v menšom rozsahu, vykazuje aj poľská línia prekladov, ktorá začína v roku 1899. Niektoré z raných prekladov vychádzajú paralelne vo Varšave a Lvove čiže v Rusku a Rakúsko-Uhorsku, ktoré majú početnú poľskú menšinu. Prekladateľská aktivita pokračuje po obnovení poľského štátu, no v rokoch 1938 - 1960 je prerušená následkom politického vývoja. V šesťdesiatych rokoch prichádza veľká vlna poľských prekladov, na ktorej sa zúčastňujú viaceré prekladateľské osobnosti. V roku 1975 vychádza prvá antológia Kierkegaardových diel.[\[17\]](#)

Línia českých prekladov začína v roku 1906 a do vypuknutia druhej svetovej vojny vychádza celkovo šesť textov.[\[18\]](#) České prostredie je neskôr zasiahnuté nepriaznivým politickým vývojom, no jeho hlavná prekladateľská osobnosť Marie Mikulová-Thulstrupová pôsobí v Dánsku. Spomedzi slovanských jazykov sú z chronologického hľadiska zaujímavé aj slovinčina a bulharčina. V slovinčine vychádzajú dva krátke preklady v dvadsiatych rokoch, v bulharčine vychádzajú takisto dva preklady v rokoch 1914 a 1920.[\[19\]](#) Maďarská čitateľská obec sa stretáva s Kierkegaardom prostredníctvom dvoch prekladov v roku 1929, ďalšie vychádzajú až v šesťdesiatych rokoch.[\[20\]](#) Situácii prekladov v krajinách, ktoré boli súčasťou „východného bloku“, sa venujem nižšie.

Rozsiahla prekladová tradícia sa rozvinula v medzivojnovom období v Japonsku, kde prvý preklad vychádza v roku 1925. Tridsiate roky prinášajú veľkú prekladateľskú aktivitu - do japončiny je preložených niekoľko kľúčových Kierkegaardových diel a vychádza prvá antológia. Súborné edície prekladov sa v Japonsku presadili oveľa viac ako v iných krajinách. V rokoch 1948 - 1949 vychádza trinásťväzková prekladová edícia, v rokoch 1962 - 1968 dvadsaťdväzková, v rokoch 1979 - 1983 deväťväzková a v rokoch 1988 - 2011 pätnásťväzková edícia.[\[21\]](#) Okrem nich vznikli ďalšie edície, no viaceré neboli dokončené.

Kórejská prekladová tradícia sa dynamicky rozvíja od druhej polovice päťdesiatych rokov. Do roku 1970 vychádza tucet prekladov, z ktorých väčšina sú kompletne Kierkegaardove diela. Intenzita vydávania prekladov ešte vzrastie v sedemdesiatych rokoch.[\[22\]](#) V súčasnosti má kórejský čitateľ k dispozícii niekoľko rôznych prekladov všetkých kľúčových Kierkegaardových spisov.

V islamskom svete sa preklady Kierkegaarda objavujú najprv v Turecku. Sedemdesiate a osemdesiate roky prinášajú menšie texty, no po roku 1990 rastie počet prekladov kompletných diel.[\[23\]](#) V arabčine sa kompletne preklady objavujú už v osemdesiatych rokoch, od roku 1994 sa rozvíja aj perzská prekladová línia.[\[24\]](#)

2. Politické obmedzenia a uvoľnenia

Princíp *inter arma silent musæ* sa vzťahuje aj na preklady Kierkegaarda a počas vojnových konfliktov dochádza k útlmu prekladateľskej a vydavateľskej aktivity. Tento útlm sa prejavuje v rôznych oblastiach a obdobiach vojen v rozličnej miere. Okrem dvoch svetových vojen poznačilo tradíciu prekladov Kierkegaarda aj obdobie komunistickej nadvlády v 20. storočí. Jednotlivé komunistické režimy vykazovali spoločné znaky, no mali aj miestne špecifiká. Kierkegaard ako kresťanský a „buržoázny“ mysliteľ bol nepohodlný v rozličnej miere.

Viac ako päťdesiatročné prerušenie ruskej prekladovej línie začína pred prvou svetovou vojnou a končí v roku 1967. Takmer celé spadá do sovietskeho obdobia, ktoré bolo poznačené leninsko-stalinskou nivelizáciou kultúrneho života. Pred nástupom perestrojky vychádzajú v sovietskom Rusku len štyri krátke preklady Kierkegaarda. Všetky väčšie diela vychádzajú až po roku 1989.[\[25\]](#)

Podobné „medzery“ nájdeme aj v iných prekladových tradíciách, ktoré sa rozvíjali za „železnou oponou“. V rokoch 1945 - 1960 nevychádza vo východnej Európe takmer nijaký preklad. V baltskom priestore vychádza počas komunizmu len jeden krátky litovský preklad.[\[26\]](#) V bulharčine vychádza takisto len jeden preklad, no v rokoch 1991 - 1994 prichádza na knižný trh v krátkom slede sedem prekladov Kierkegaardových diel.[\[27\]](#) Deväťdesiate roky prinášajú aj preklady v jazykoch, v ktorých počas komunizmu nevyšiel žiadny preklad: v rumunčine, ukrajinčine a macedónčine.[\[28\]](#)

V slovenčine je pred rokom 1989 k dispozícii len jeden krátky preklad z roku 1968, ktorý vznikol počas politického „odmäku“. [\[29\]](#) Jediné dva väčšie české preklady vychádzajú v rokoch 1969 a 1970. V deväťdesiatych rokoch sa objavujú v českom literárnom prostredí preklady viacerých kľúčových diel a vydávanie Kierkegaarda sa ešte zintenzívni po roku 2000.[\[30\]](#) V novom tisícročí vznikajú aj prvé väčšie slovenské preklady.

Ako sme uviedli vyššie, v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch sa kreuje vlna nových poľských prekladov a celkovo preklady v Poľsku vychádzajú počas komunizmu častejšie ako v Československu alebo Sovietskom zväze. V rokoch 1960 - 1990 sa objavujú poľské preklady viacerých kľúčových diel ako *Bud' - alebo, Bázeň a chvenie* a *Filozofické zlomky*. Takisto sú uverejnené dve antológie Kierkegaardových diel.[\[31\]](#) Možnosť vydávať Kierkegaarda súvisí s nižšou mierou sovietskej verejného života a menším útlakom náboženstva. Relatívne vysokú mieru intelektuálnej slobody vykazuje aj Maďarsko, kde okrem dvoch zbierok úryvkov z Kierkegaardových textov vychádzajú aj kompletne preklady dôležitých diel. Napriek tomu bibliografia maďarských prekladov z deväťdesiatych rokov ukazuje zrejmy prekladateľský „dlh“ - v priebehu desiatich porevolučných rokov sa na knižnom trhu objavujú kompletne preklady šiestich kľúčových diel.[\[32\]](#) Azda najslobodnejšia bola intelektuálna atmosféra v Juhoslávii, kde v rokoch 1974 - 1984 dochádza k intenzívnemu vydávaniu srbo-chorvátskych prekladov. Vychádza vtedy osem Kierkegaardových diel i výber z jeho zápisníkov.[\[33\]](#) V osemdesiatych rokoch sa rozvíja aj slovinská prekladateľská činnosť, ktorá sa ešte zintenzívni po páde komunizmu a vyhlásení samostatnosti.[\[34\]](#) Na rozdiel od iných postkomunistických krajín, v Srbsku a Chorvátsku nedochádza v deväťdesiatych rokoch k výraznejšej prekladateľskej aktivite, čo zrejme súvisí s vojnovými konfliktami na ich území.

S pozoruhodnou situáciou sa stretávame v čínskom jazykovom prostredí. Obdobie po druhej svetovej vojne prinieslo intenzívnu prekladateľskú aktivitu v japonskom a kórejskom literárnom svete. V šesťdesiatych rokoch sa objavujú aj čínske preklady vrátane štyroch kompletných Kierkegaardových diel. Prekladateľská aktivita pokračuje v sedemdesiatych rokoch. Pred rokom 1990 však žiadny preklad nevychádza v pevninskej Číne, takmer všetky vychádzajú na Taiwane, výnimočne

v Hongkongu. Situácia sa zmení v roku 1992, keď sú prvé preklady uverejnené v Pekingu a Šanghaji. Hoci v ďalších rokoch vychádzajú preklady v pevninskej Číne, na Taiwane i v Hongkongu, dominujú preklady vydané v pevninskej Číne. Jediné dve antológie Kierkegaardových diel pripravila pekinské vydavateľstvá v deväťdesiatych rokoch a po roku 2000.[35] Pre úplnosť sondy do politických súvislostí vydávania prekladov Kierkegaarda v jazykoch Ďalekého východu dodajme, že všetky kórejské preklady vychádzajú v Južnej Kórei, severokórejské vydania nie sú známe.

Častým fenoménom v literárnych prostrediach, ktoré boli vystavené komunistickej cenzúre, bolo uprednostnenie Kierkegaardových „estetických spisov“ - najmä niektorých častí *Bud' - alebo*. Tieto literárne celky nemajú explicitne kresťanský charakter, a preto boli priechodnejšie v spoločnostiach, ktoré sa oficiálne hlásili k ateizmu. Sám Kierkegaard síce označil tieto texty za súčasť svojho autorského projektu obnovy kresťanstva, no jeho zámer nie je z textu bezprostredne zrejmý.

3. Populárne časti tvorby

Komplexné členenie Kierkegaardových diel umožnilo vydávať jeho spisy „po častiach“, čo výrazne ovplyvnilo najmä ranú fázu prekladových tradícií. Medzi prvými prekladmi nájdeme veľké množstvo fragmentov, ktoré si získali značnú popularitu. Rozsiahle dielo *Bud' - alebo* ako celok medzi ranými prekladmi figuruje zriedka, no jeho časti *Zvodcov denník*, *Diapsalmata*, *Najnešťastnejší* a *Bezprostredné erotické štádiá* sú populárne naprieč jazykovými prostrediami. *Zvodcov denník* patrí medzi Kierkegaardove najpopulárnejšie texty[36] a jeho preklady sa vyskytujú aj v neskorších fázach prekladových tradícií. Preklady celého *Bud' - alebo* sa objavujú spravidla až po uverejnení fragmentov.

Podobný osud mal spis *Štádiá na ceste životom*, ktorý pre svoj rozsah i skutočnosť, že ho mnohí prekladatelia nepovažovali za kľúčové dielo, nepatrí medzi často vydávané knihy. Jeho časť *In vino veritas* však patrí k populárnym fragmentom a vo viacerých prekladových tradíciách sa objavuje už v ranej fáze.[37] Dôvodom je zrejme aj to, že v ňom vystupuje postava zvodcu Johanna, ktorý je hlavným protagonistom *Zvodcovho denníka*.

Dielo *Literárna recenzia* ako celok sa medzi prekladmi vyskytuje zriedka a väčšinou tvorí súčasť súborných edícií. Jeho fragment *Súčasnosť*, ktorý spopularizoval nemecký prekladateľ Theodor Haecker v roku 1914, sa však objavuje v rôznych prekladových tradíciách.[38] Podobne aj dielo *Záverečný nevedecký dodatok* ako celok nevychádza často, no úryvky z neho nájdeme v rozličných jazykoch.

Značnú časť Kierkegaardovej tvorby tvoria formačné príhovory (*Taler*), ktoré predstavujú originálny literárny žáner. Kierkegaard vydal niekoľko súborov príhovorov a viaceré z nich získali značný ohlas. Keďže príhovory predstavujú samostatné literárne celky, prekladatelia ich mohli pomerne nekontroverzne vyňať z pôvodného autorského kontextu. Išlo o výrazne menší zásah do autorskej štruktúry ako pri niektorých iných fragmentoch.

Medzi populárne edície, ktoré vznikli z iniciatívy prekladateľov, patria výbery z Kierkegaardových zápisníkov a modlitieb. Pri zostavení výberov zo zápisníkov - ktoré často vychádzajú pod názvom *Denníky*[39] - zohral rolu aj tematický aspekt. Mimoriadne obľúbené boli zápisky, ktoré sa týkali Kierkegaardovho vzťahu k Regine Olsenovej. Edície modlitieb, ktoré Kierkegaard nezamýšľal vydať ako samostatný textový celok, nájdeme v rôznych jazykových prostrediach.[40]

Spomedzi Kierkegaardových kľúčových diel vychádzajú spravidla najprv tie menšie. Vo väčších jazykoch sa dostávajú na rad pomerne rýchlo aj väčšie diela, no v menších jazykoch je tento proces zdĺhavejší. Kierkegaardovo dielo *Bázeň a chvenie* je populárne naprieč jazykovým spektrom a vzhľadom na postavu Abraháma, ktorou sa zaoberá, má prominentné miesto medzi prekladmi v islamských krajinách. V arabčine je prvým preloženým Kierkegaardovým dielom, v turečtine

vychádzajú dva rôzne preklady a v peržštine dokonca tri. Keďže ide o menšie dielo, niekedy vychádza v kombinácii s iným dielom, najmä s *Chorobou na smrť*.

Dielo *Choroba na smrť*, ktoré sa zameriava na fenomén zúfalstva, patrí medzi populárne diela, ktoré sa v prekladových tradíciách objavujú skoro. Vo francúzskom, španielskom a portugalskom prostredí vychádza pod názvom *Rozprava o zúfalstve*. Vzhľadom na tematické zameranie popularita tohto diela rastie v časoch spoločenskej krízy. V Japonsku vychádzajú po druhej svetovej vojne tri rôzne preklady a v Kórei po občianskej vojne dva preklady. V sedemdesiatych rokoch vychádza šesť rôznych kórejských prekladov. V obidvoch krajinách sa objavuje v tomto čase aj niekoľko prekladov diela *Pojem úzkosti*, ktoré niektoré vydavateľstvá publikujú spolu s *Chorobou na smrť*.

Medzi obľúbené diela patria aj *Opakovanie* a *Filozofické zlomky*, väčšie diela ako *Skutky lásky* a *Nácvik kresťanstva* vychádzajú menej často. Súborné edície sú typické najmä pre väčšie jazyky, no koordinácia editorských a prekladateľských tímov sa niekedy ukazuje ako problematická.

4. Fenomén prekladateľských osobností

Viaceré prekladové tradície vďaka za svoj rozvoj do veľkej miery prekladateľským osobnostiam. Keďže rozsah štúdie neumožňuje dôkladnú analýzu širšej palety týchto osobností, spomeňme aspoň niektoré, pričom zohľadníme prekladové tradície rozličnej veľkosti. Ako sme uviedli vyššie, v raných fázach kľúčovej nemeckej tradície prekladateľa usmerňovali interpretačný diskurz. Hoci kvalita niektorých prekladateľských výkonov bola zásadným spôsobom spochybnená, aj problematické preklady mali v skorších obdobiach výrazný kultúrny vplyv. Hlavným terčom kritiky bol aktívny prekladateľ Christoph Schrempf, ktorý invazívne editoval Kierkegaardove diela.^[41] Napriek tejto skutočnosti je nemecká kierkegaardovská renesancia nepredstaviteľná bez jeho prekladov. Medzi Schrempfových kritikov patril Emanuel Hirsch, ktorý sa stal ústrednou osobnosťou neskoršej prekladovej línie. Hirsch zabezpečil skvalitnenie nemeckých prekladov a bol editorom vplyvnej dvadsaťsedemväzkovej edície, ktorá vyšla v rokoch 1950 - 1969. Hirschova povesť však utrpela kvôli jeho kolaborácii s národným socializmom, za ktorú sa nikdy neospravedlnil.^[42]

V anglofónnom prostredí sa v tridsiatych rokoch objavuje na scéne Walter Lowrie, ktorý v rokoch 1939 - 1941 uverejňuje preklad desiatich Kierkegaardových diel. Súčasťou tejto série sú aj rozsiahle diela *Štádiá na ceste životom* a *Záverčný nevedecký dodatok*. Na niektorých prekladoch Lowrie spolupracuje s Davidom F. Swensonom, ktorý takisto patrí medzi výrazné prekladateľské osobnosti. V roku 1962 Swenson vydáva preklad *Filozofických zlomkov*, ktorý pripravil spolu s Howardom V. Hongom. Tým začína dlhá línia prekladov, ktoré vytvoril Hong - najprv sám a potom v spolupráci s manželkou Ednou H. Hongovou. V rokoch 1967 - 78 vydáva tento maželský pár vplyvnú edíciu Kierkegaardových zápisníkov a poznámok.^[43] Hongovci vydajú postupne mnoho prekladov Kierkegaardových diel, ktoré sú dnes zaradené do populárnej dvadsaťšesťväzkovej edície *Kierkegaard's Writings*.^[44] Medzi rozšírené preklady patria aj tie, ktoré od osemdesiatych rokov uverejňuje Alastair Hannay.

Prvé francúzske preklady v 20. storočí sú dielom Jeana Jacquesa Gateaua. Od roku 1927 vychádzajú jeho preklady menších textov a neskôr aj dôležitých diel ako *Choroba na smrť*, *Pojem úzkosti* a *Filozofické zlomky*. Na preklade väčších diel Gateau spolupracuje s Knudom Ferlovom, s ktorým vydáva aj päťväzkovú edíciu Kierkegaardových zápisníkov (1954 - 1961). V roku 1933 sa objavujú prvé preklady Paula-Henriho Tisseaua, ktorými sú fragmenty a menšie diela. Tisseau pôsobil v dvadsiatych rokoch na Lundskej univerzite v južnom Švédsku a jeho manželka bola Dánka. Množstvo prekladov, ktoré vytvoril, vydala posmrtno jeho dcéra Else-Marie Jacquet-Tisseauová v rámci dvadsaťväzkovej edície *Zobraných diel* (1966 - 1986).^[45]

V talianskej prekladovej tradícii zohral kľúčovú úlohu katolícky kňaz Cornelio Fabro, ktorý bol uznávaným filozofom a popredným odborníkom na Kierkegaardovo dielo. Už jeho prekladateľské

prvotiny z roku 1948 sú významným literárnym činom. Fabro uverejňuje preklady dvoch kompletných diel a trojzväzkovú edíciu Kierkegaardových zápisníkov, ktorú neskôr rozšíri na dvanásť zväzkov. Fabro pokračuje v intenzívnej prekladateľskej činnosti aj v ďalších rokoch a vydá viacero Kierkegaardových kľúčových diel. V rokoch 1972 a 1979 - 1982 uverejňuje výbery z Kierkegaardovej tvorby a v roku 1995 trojzväzkové *Diela*.[\[46\]](#)

Prekladateľské osobnosti sa vyprofilovali aj v poľskom literárnom prostredí. Básnik Jarosław Iwaszkiewicz, ktorý pôsobil ako kultúrny atašé Poľského veľvyslanectva v Kodani, vydáva v roku 1966 preklad diel *Bázeň a chvenie* a *Choroba na smrť*, ktorý získa široký ohlas.[\[47\]](#) V roku 1976 vychádza preklad *Bud' - alebo*, ktorý Iwaszkiewicz vytvoril spolu s Karolom Toeplitzom. Toeplitz debutoval ako prekladateľ o rok skôr, keď vydal viac ako tristostranový *Výber z diel* (1975). Jeho prekladateľská činnosť pokračuje v ďalších rokoch, postupne vychádzajú *Filozofické zlomky*, *Okamih*, *Záverčný nevedecký dodatok* i menšie diela.

Zaujímavou postavou je Milan Tabaković, ktorý v rokoch 1974 - 1982 publikuje sériu srbo-chorvátskych prekladov Kierkegaarda. Tá zahŕňa diela *Choroba na smrť*, *Bázeň a chvenie*, *Opakovanie*, *Bud' - alebo*, *Filozofické zlomky*, *Knihu o Adlerovi*, *Dve krátke eticko-náboženské rozpravy* a výber z diel a zápisníkov. Tabakovićove preklady však nevychádzajú z dánskeho originálu, ale z nemeckých prekladov.[\[48\]](#)

V českej prekladovej tradícii dominujú diela Marie Mikulovej-Thulstrupovej, ktorá pôsobila v Kodani a bola manželkou popredného znalca Kierkegaardovho myslenia Nielsa Thulstrupu. Jej prvý preklad vychádza v roku 1981 v Mníchove, po roku 1993 spolupracuje s vydavateľstvami v Česku. Do češtiny preložila viacero kľúčových Kierkegaardových diel i výber z jeho zápisníkov.

Najvýznamnejším slovenským prekladateľom je Milan Žitný, ktorý vytvoril preklady diel *Bud' - alebo* a *Bázeň a chvenie*. Bez jeho prekladov by slovenský čitateľ bol odkázaný takmer výlučne na zahraničné zdroje.

5. Záver

Preklady Kierkegaarda sú dnes globálnym fenoménom a stále rastie počet jazykov, v ktorých sa vydávajú jeho diela. V štúdiu sme ukázali, akú rolu zohrali v tradícii prekladov rôzne kultúrne a jazykové prostredia a ako sa táto tradícia postupne rozvíjala. Objasnili sme význam politických pomerov, ktoré výrazne ovplyvnili možnosť prekladať a vydávať Kierkegaardovu tvorbu. Kým mierové a demokratické pomery mali na prekladateľskú činnosť priaznivý vplyv, vojnové a totalitné pomery túto činnosť obmedzovali či dokonca na dlhé obdobie prerušili. V súvislosti s popularitou jednotlivých Kierkegaardových diel sme poukázali na význam fragmentov, ktoré vznikli z iniciatívy prekladateľov i na rozdielne možnosti väčších a menších jazykov. Pre rozvoj prekladových tradícií sa ukázali byť kľúčové prekladateľské osobnosti, ktoré sprístupnili literárnemu prostrediu širšie spektrum Kierkegaardových spisov. Ich najvplyvnejším príspevkom boli súborné edície, ktoré sa na dlhšie obdobie stali štandardnými referenčnými dielami. Hoci v súčasnom globálnom diskurze o Kierkegaardovej filozofii dominujú anglické preklady, ukazuje sa aj potreba prekladov do menších jazykov, ktoré podporujú plynulú recepciu v danom prostredí.

Literatúra

Armaner, Türker: Turkish. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 235 - 238.

Barić, Hrvoje: Croatian, Serbian and Serbo-Croatian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 39 - 44.

Bartha, Judith a István Czakó: Hungarian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*.

- Štvrtý diel: *Hungarian to Korean (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 1 - 22.
- Bektovic, Safet: Serbia and Montenegro. Kierkegaard as a Post-Metaphysical Philosopher. In: J. Stewart (ed.): *Kierkegaard's International Reception*. Druhý diel: *Southern, Central and Eastern Europe (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 8)*. Farnham: Ashgate 2009, s. 323 - 328.
- Berg, Siv F. a Øivind Berg: Norwegian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 11 - 30.
- Blažeková, Zuzana a Peter Šajda: Slovak. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 129 - 142.
- Bravo, Nassim, Dolores P. Vidal, Óscar P. Oubiña: Spanish. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 151 - 196.
- Eisses, Karel T.: Dutch. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 155 - 215.
- Guttesen, Kristian: Icelandic. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Štvrtý diel: *Hungarian to Korean (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 23 - 26.
- Irina, Nicolae: Romanian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 107 - 110.
- Ismailzadeh, Hussein: Persian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Druhý diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 31 - 34.
- Johnson, Luke, Katalin Nun, Jamie Turnbull a Jon Stewart: English. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Druhý diel: *English (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017.
- Kaftański, Wojciech, Jacek A. Prokopski, Antoni Szwed a Karol Toeplitz: Polish. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 35 - 70.
- Kaminski, Eva, Gerhard Schreiber a Heiko Schulz: German. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Tretí diel: *Estonian to Hebrew (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 59 - 212.
- Kylliäinen, Janne: Finnish. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Tretí diel: *Estonian to Hebrew (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 3 - 6.
- Liva, Laura: Italian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Štvrtý diel: *Hungarian to Korean (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 27 - 96.
- Loungina, Darya: Russian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 111 - 128.
- Marková, Kateřina: Czech. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 45 - 54.
- Moieni, Faezeh: Arabic. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 5 - 8.

- Nowachek, Matthew T. a Joseph Ballan: Swedish. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 197 – 234.
- Paula, Marcio G. de, Elisabete M. de Sousa a Humberto A. Q. de Souza: Portuguese. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 71 – 106.
- Pons, Jolita A.: Lithuanian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 5 – 8.
- Pyo, Jae-myeong a Min-Ho Lee: Korean. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Štvrtý diel: *Hungarian to Korean (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 179 – 204.
- Repar, Primož: Slovenian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 143 – 151.
- Schreiber, Gerhard: Christoph Schrempf. The „Swabian Socrates“ as Translator of Kierkegaard. In: Jon Stewart (ed.): *Kierkegaard's Influence on Theology*. Prvý diel: *German Protestant Theology (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 10)*. Aldershot: Ashgate 2012, s. 275 – 319.
- Søren Kierkegaard's Journals and Papers*, prel. a ed. Howard V. Hong a Edna H. Hong. Bloomington/London: Indiana University Press 1967 – 1978.
- Stan, Leo a Jon Stewart: French. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Tretí diel: *Estonian to Hebrew (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 7 – 56.
- Suzuki, Yusuke: Japanese. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Štvrtý diel: *Hungarian to Korean (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 97 – 178.
- Szwed, Antoni: Poland. A Short History of the Reception of Kierkegaard's Thought. In: J. Stewart (ed.): *Kierkegaard's International Reception*. Druhý diel: *Southern, Central and Eastern Europe (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 8)*. Farnham: Ashgate 2009, s. 213 – 243.
- Šajda, Peter: *Kierkegaardovská renesancia. Filozofia, náboženstvo, politika*. Bratislava: Premedia 2016.
- Šajda, Peter a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Diely 1 – 7 (*Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19*). London/New York: Routledge 2017.
- Šajda, Peter a Jon Stewart: Bulgarian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 11 – 16.
- Wang, Qi a Chingshun J. Sheu: Chinese. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 23 – 38.
- Wilke, Matthias: Emanuel Hirsch. A German Dialogue with „Saint Søren“. In: J. Stewart (ed.): *Kierkegaard's Influence on Theology*. Prvý diel: *German Protestant Theology (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 10)*. Farnham: Ashgate 2012, s. 155 – 185.

P o z n á m k y

[1] Séria vyšla v rámci päťdesiatosemzväzkového výskumného projektu *Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources*, ktorý sa realizoval v rokoch 2007 – 2018 pod vedením Jona Stewarta. Pozri P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Diely 1 – 7 (*Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19*). London/New York: Routledge 2017.

[2] Berg, Siv F. a Øivind Berg: Norwegian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*.

- Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 11 – 12.
- [3] Nowachek, Matthew T. a Joseph Ballan: Swedish. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 197 – 198.
- [4] Kontroverzia sa odvíjala od Kierkegaardovej kritiky najvyšších predstaviteľov dánskej štátnej cirkvi. Kierkegaard nesúhlasil s ich prezentáciou ako predstaviteľov autentického kresťanstva.
- [5] Guttesen, Kristian: Icelandic. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Štvrtý diel: *Hungarian to Korean (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 23.
- [6] Kylliäinen, Janne: Finnish. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Tretí diel: *Estonian to Hebrew (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 3.
- [7] Kaminski, Eva, Gerhard Schreiber a Heiko Schulz: German. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Tretí diel: *Estonian to Hebrew (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 59 – 61. Veľkej vlne nemeckého záujmu o Kierkegarda v prvej polovici 20. storočia, ktorá dostala pomenovanie „kierkegaardovská renesancia“, sa podrobne venujem v knihe *Kierkegaardovská renesancia. Filozofia, náboženstvo, politika*. Bratislava: Premedia 2016.
- [8] Schreiber, Gerhard: Christoph Schrempf. The „Swabian Socrates“ as Translator of Kierkegaard. In: J. Stewart (ed.): *Kierkegaard's Influence on Theology*. Prvý diel: *German Protestant Theology (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 10)*. Aldershot: Ashgate 2012, s. 296 – 297.
- [9] Kaminski, Schreiber, Schulz: German, s. 66. K sporu medzi prekladateľmi pozri Šajda: *Kierkegaardovská renesancia*, s. 29 – 40.
- [10] Eisses, Karel T.: Dutch. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 155 – 161.
- [11] Stan, Leo a Jon Stewart: French. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Tretí diel: *Estonian to Hebrew (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 7 – 11.
- [12] Liva, Laura: Italian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Štvrtý diel: *Hungarian to Korean (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 27 – 33.
- [13] Paula, Marcio G. de, Elisabete M. de Sousa a Humberto A. Q. de Souza: Portuguese. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 71 – 72.
- [14] Bravo, Nassim, Dolors P. Vidal, Óscar P. Oubiña: Spanish. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 151 – 153.
- [15] Johnson, Luke, Katalin Nun, Jamie Turnbull a Jon Stewart: English. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Druhý diel: *English (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 1 – 6.
- [16] Loungina, Darya: Russian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 111.
- [17] Kaftański, Wojciech, Jacek A. Prokopski, Antoni Szwed a Karol Toeplitz: Polish. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 35 – 37.
- [18] Marková, Kateřina: Czech. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New

York: Routledge 2017, s. 45.

[19] Repar, Primož: Slovenian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*.

London/New York: Routledge 2017, s. 143. Šajda, Peter a Jon Stewart: Bulgarian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 11.

[20] Bartha, Judith a István Czakó: Hungarian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Štvrtý diel: *Hungarian to Korean (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 1.

[21] Suzuki, Yusuke: Japanese. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Štvrtý diel: *Hungarian to Korean (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 97 – 105.

[22] Pyo, Jae-myeong a Min-Ho Lee: Korean. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Štvrtý diel: *Hungarian to Korean (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 179 – 181.

[23] Armaner, Türker: Turkish. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 235.

[24] Moieni, Faezeh: Arabic. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 5. Ismailzadeh, Hussein: Persian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Druhý diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 31.

[25] Loungina: Russian, s. 111 – 115.

[26] Pons, Jolita A.: Lithuanian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 5.

[27] Šajda a Stewart: Bulgarian, s. 11 – 12.

[28] Irina, Nicolae: Romanian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 107 – 108.

[29] Blažeková, Zuzana a Peter Šajda: Slovak. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Piaty diel: *Latvian to Ukrainian (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 129.

[30] Marková: Czech, s. 45 – 47.

[31] Kaftański, Prokopski, Szwed a Toeplitz: Polish, s. 35 – 38.

[32] Bartha a Czakó: Hungarian, s. 1 – 2.

[33] Barić, Hrvoje: Croatian, Serbian and Serbo-Croatian. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 39.

[34] Repar: Slovenian, s. 143 – 145.

[35] Wang, Qi a Chingshun J. Sheu: Chinese. In: P. Šajda a J. Stewart (eds.): *Kierkegaard Bibliography*. Prvý diel: *Afrikaans to Dutch (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 19)*. London/New York: Routledge 2017, s. 23 – 25.

[36] *Zvodcov denník* vychádza v ranej fáze recepcie v angličtine, baskičtine, bulharčine, čínštine, češtine, fínčine, francúzštine, gréčtine, hebrejčine, kórejšine, macedónčine, poľštine, portugalcine, ruštine, slovenčine, srbo-chorváčtine, španielčine a taliančine.

[37] S fragmentom *In vino veritas* sa stretne v českej, fínskej, francúzskej, gréckej, japonskej, katalánskej, portugalskej, španielskej a talianskej recepcii.

[38] Okrem nemčiny vychádza fragment *Súčasnosť* aj v angličtine, češtine, holandčine, japončine,

maďarčine a španielčine.

[39] S názvom *Denníky* sa stretneme v češtine, holandčine, poľštine, portugalcine, srbo-chorvátčine, španielčine a taliančine.

[40] Rôzne edície *Modlitieb* vychádzajú v angličtine, češtine, francúzštine, katalánčine, kórejščine, maďarčine, poľštine, slovenčine, slovinčine a taliančine.

[41] Porov. Schreiber: Christoph Schrempf, s. 297 – 306.

[42] Wilke, Matthias: Emanuel Hirsch. A German Dialogue with „Saint Søren“. In: J. Stewart (ed.): *Kierkegaard's Influence on Theology*. Prvý diel: *German Protestant Theology (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 10)*. Farnham: Ashgate 2012, s. 155 – 185.

[43] *Søren Kierkegaard's Journals and Papers*, prel. a ed. Howard V. Hong a Edna H. Hong. Bloomington/London: Indiana University Press 1967 – 1978.

[44] Je to zatiaľ jediný súborný preklad Kierkegaardovho diela do anglického jazyka.

[45] Stan a Stewart: French, s. 10 – 11.

[46] Liva: Italian, s. 28 – 33.

[47] Szwed, Antoni: Poland. A Short History of the Reception of Kierkegaard's Thought. In: J. Stewart (ed.): *Kierkegaard's International Reception*. Druhý diel: *Southern, Central and Eastern Europe (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 8)*. Farnham: Ashgate 2009, s. 217.

[48] Bektovic, Safet: Serbia and Montenegro. Kierkegaard as a Post-Metaphysical Philosopher. In: J. Stewart (ed.): *Kierkegaard's International Reception*. Druhý diel: *Southern, Central and Eastern Europe (Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources, zv. 8)*. Farnham: Ashgate 2009, s. 323.

Príspevok vznikol na katedre filozofie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave ako súčasť riešenia grantovej úlohy VEGA č. 1/0871/18.

doc. Peter Šajda, PhD.

Katedra filozofie

Filozofická fakulta

Trnavská univerzita v Trnave

Hornopotočná 23

918 43 Trnava

e-mail: peter.sajda@truni.sk